

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

Geachte voorzitter,

Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (hierna: Nibud) deed in 2024 onderzoek naar de meerkosten waar mensen met een beperking mee te maken hebben. Dit rapport is in juni 2024 aan de Tweede Kamer aangeboden.¹ Met deze brief bied ik u, mede namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de staatssecretaris Participatie en Integratie de beleidsreactie aan op het onderzoek.

Aanleiding voor het onderzoek is het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (hierna: VN-Verdrag Handicap) dat stelt dat er voor hen sprake moet zijn van een behoorlijke levensstandaard en werkgelegenheid. Nederland heeft het VN-verdrag Handicap in 2016 geratificeerd. In het Verdrag staat dat iedereen gelijk is en dat mensen met een beperking mee moeten kunnen doen in de samenleving. Sommige mensen met een beperking lukt dit niet door de manier waarop zaken zijn geregeld in de samenleving. De meerkosten waar mensen met een beperking mee te maken hebben, zouden kunnen leiden tot een extra drempel om gelijkwaardig mee te doen.

Uit het onderzoek blijkt dat mensen met een beperking te maken kunnen hebben met hoge noodzakelijke uitgaven, bijvoorbeeld vanwege zorgkosten. In het rapport heeft het Nibud inzichtelijk gemaakt met welke meerkosten mensen met een beperking geconfronteerd kunnen worden en wat de impact daarvan is op hun huishoudbudget. Dat hebben ze gedaan door (minimum)voorbeeldbegrotingen op te stellen specifiek voor mensen met een beperking. Tot nu toe was hier geen onderzoek naar gedaan.

Het Nibud stelt ieder jaar voorbeeldbegrotingen op van alle noodzakelijke uitgaven waar een huishouden mee te maken heeft. Hierbij geven ze ook aan wat de impact daarvan is op het besteedbare inkomen van het huishouden. Het Nibud heeft dit nu ook gedaan voor mensen met een beperking. De acht voorbeeldbegrotingen zijn opgesteld op basis

¹ Kamerstukken II 2023/2024, 36410 XVI, nr. 160

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)
-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

van gesprekken met ervaringsdeskundigen met een chronische ziekte, lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke beperking. De meerkosten zijn vergeleken met voorbeeldbegrotingen van huishoudens zonder mensen met een beperking. Het Nibud heeft aangegeven dat er slechts beperkt inzicht is in de omvang van groepen mensen met verschillende soorten beperkingen. Door de variatie en het beperkt inzicht in de omvang van de verschillende groepen geeft het onderzoek geen volledig beeld van alle meerkosten in alle mogelijke omstandigheden. Het geeft wel een inzicht in de gevolgen voor een aantal veelvoorkomende situaties. Het Nibud gebruikt de voorbeeldbegrotingen die zij gemaakt hebben tevens in adviezen die zij maken voor gemeenten over hun minimabeleid.

Gemeentelijke regelingen zijn niet meegenomen in de voorbeeldbegrotingen, omdat de inkomensondersteunende regelingen per gemeente kunnen verschillen. Het netto besteedbare bedrag per maand kan hoger zijn als gemeenten aanvullende inkomensondersteuning bieden. De voorbeeldbegrotingen gaan uit van gemiddelde bedragen voor de kosten. In individuele situaties kunnen de meerkosten en het netto besteedbaar bedrag per maand (na aftrek van noodzakelijke kosten) dus hoger of lager zijn dan berekend. Dat is het geval indien de meerkosten van een huishouden hoger zijn dan gemiddeld en als een gemeente weinig tot geen aanvullende inkomensondersteuning biedt. Het bedrag kan ook juist hoger zijn, namelijk indien de meerkosten van een huishouden lager zijn dan gemiddeld en/of indien er aanvullende inkomensondersteuning is vanuit gemeenten.

Het onderzoek laat zien dat sommige huishoudens met een beperking meer dan anderen moeite hebben om rond te komen of structureel tekort komen door hogere uitgaven aan meerkosten en minder inkomsten. Het gaat daarbij vaak om hoge uitgaven aan vervoer, energie, medicijnen en de zorgverzekering. Soms spelen ook hoge uitgaven aan woonlasten, intensieve begeleiding en verblijfskosten en voeding mee. De meerkosten die in de voorbeeldbegrotingen zijn uitgewerkt variëren van € 90 tot € 342 per maand. Per jaar gaat het om meerkosten tussen de € 1.000 en € 4.500.

Het kabinet waardeert de grondige wijze waarop het Nibud dit onderzoek heeft

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

uitgevoerd. Zij hebben dit gedaan door samen te werken met ervaringsdeskundigen, experts en vertegenwoordigers van mensen met een beperking. Veel bevindingen uit het rapport zijn herkenbaar. Het stelsel van inkomensondersteunende regelingen doet namelijk niet altijd waarvoor het bedoeld is. Voor een deel van de mensen met een beperking draagt het geheel aan inkomensondersteunende regelingen bij aan hun bestaanszekerheid. Maar er zijn ook mensen voor wie de complexiteit van de regelingen voor financiële onzekerheid kan zorgen. Voor deze mensen helpt het als het stelsel begrijpelijker en uitvoerbaarder is. Zodat zij alle tegemoetkomingen kunnen aanvragen waar zij recht op hebben en zodat zij kunnen rondkomen. Ook hebben de regels in sommige situaties tot gevolg dat reeds uitgekeerde bedragen moeten worden terugbetaald, wat tot onzekerheid kan leiden. Sommige mensen krijgen door een loonsverhoging bijvoorbeeld te maken met terugvorderingen. Anderen verdienen meer dan een bepaald drempelbedrag waardoor zij het geheel aan ontvangen vergoedingen dienen terug te betalen.

In deze beleidsreacties spiegelen we de conclusies en aanbevelingen uit het rapport aan de huidige beleidsontwikkelingen en mogelijke oplossingen voor geconstateerde knelpunten. We leggen deze aan tegen de inkomensondersteunende regelingen en eigen bijdragen zoals die nu zijn opgebouwd. Het vervolg van deze brief gaat in op de volgende onderwerpen:

1. Relatief hoge meerkosten voor vervoer, energie, zorg en eigen betalingen
2. Minder mogelijkheden om de financiële situatie te verbeteren
3. Risico op tekorten en lagere levensstandaard door meerkosten
4. Administratieve lasten bij inkomensregelingen en ondersteuning
5. Vervolg

1. Relatief hoge meerkosten voor vervoer, energie, zorg en eigen betalingen

Het Nibud heeft laten zien dat er veel variatie in de meerkosten zit:

- Zo zijn er kosten die vaak voorkomen en op zichzelf gezien minder hoog zijn (telefonie, begeleiding en wassen);
- Kosten die niet iedereen heeft maar een grote impact hebben (woonlasten, intensieve begeleiding, verblijf en voeding);

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)
-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

- Kosten die niet goed vast te stellen zijn vanwege grote individuele verschillen, zoals afstand, noodzaak van begeleiding of aangepaste faciliteiten (vervoer, vrijetijdsuitgaven of deelname aan sociale activiteiten)
- Kosten die relatief eenvoudig te bepalen zijn en tevens de grootste kostenposten vormen (energie, medicijnen, eigen risico en zorgverzekering).

Het Nibud constateert dat mensen met een beperking in veel situaties te maken hebben met relatief hoge meerkosten voor uitgaven aan vervoer, energie, medicijnen, voedingssupplementen, eigen betalingen voor hulpmiddelen en voor hun zorgverzekering. Hieronder reageren we op wat het Nibud zegt. Ook leggen we uit op welke tegemoetkomingen mensen een beroep kunnen doen.

Vervoer

Onder vervoerkosten vallen brandstof, kosten per kilometer, aanschaf, afschrijving en het onderhoud van vervoersmiddelen. De gemiddelde meerkosten voor vervoer zijn niet eenvoudig vast te stellen. Dit hangt af van de zorgbehoefte en het verschil in afstanden die afgelegd worden. Hierdoor verschillen de meerkosten al snel van ruim € 10 per maand bij gebruik van regiotaxi/Valys tot € 35 tot € 200 per maand bij een aangepaste auto en verder weg gelegen bezoek. Nibud spreekt alleen over Wmo-vervoer en Valys-vervoer. Er zijn ook nog andere vormen van doelgroepenvervoer. Het gaat dan bijvoorbeeld om zittend ziekenvervoer, de vervoersvoorziening werk en onderwijs en vervoer in het kader van de Participatiewet en Jeugdwet.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) biedt een vervoersvoorziening aan mensen met een mobiliteitsbeperking voor bovenregionale reizen met een sociaal-recreatief karakter. Het vervoerssysteem Valys voert deze reizen uit. Zij regelen taxivervoer over een afstand van vijftientig (25) kilometer of meer vanaf het woonadres van de reiziger. Het Valys-taxivervoer is een aanvulling op het openbaar vervoer (OV) en aanvullend

openbaar vervoer (AOV). Zo zorgt Valys voor van deur-tot-halte-vervoer en vice versa. Bij Valys is het een bewuste keuze om de kosten voor de reiziger gelijk te trekken met de

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)
-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

kosten van het openbaar vervoer. Het is mooi dat uit het rapport is terug te zien dat gemeenten dat ook doen voor het Wmo-vervoer (regiotaxi). De werkelijke kosten van aangepast taxivervoer zijn hoger dan de reizigersbijdrage. Deze kosten worden gedragen door de overheden.

Mensen kunnen een tegemoetkoming ontvangen voor de meerkosten voor vervoer via de belastingaftrek voor specifieke zorgkosten, een vergoeding vanuit UWV of vanuit de zorgverzekering. Bij regelmatig bezoek aan het ziekenhuis kan een beroep op de (hardheidsclausule van de) eigen verzekering worden gedaan. Ook kunnen mensen met een aangepaste autobus btw-vrijstelling krijgen. Naar aanleiding van de evaluatie van de fiscale regeling aftrek specifieke zorgkosten zijn per 1 januari 2025 enkele kleine aanpassingen gedaan in de fiscale regeling, zoals de vereenvoudiging van de aftrek van vervoerskosten. Zo is de aftrekpost voor mensen met een ernstige mobiliteitsbeperking door ziekte en invaliditeit vervangen door een vast bedrag van € 925. Bij het vaststellen van dat bedrag heeft het demissionaire kabinet vorig jaar extra middelen beschikbaar gesteld. Daarnaast is de kilometerprijs voor de aftrek van de autokosten voor bijvoorbeeld een ziekenhuisafpraak bepaald op een vast bedrag van € 0,23. Hierdoor hoeven burgers geen complexe berekeningen meer te maken voor vervoerskosten.

Er zijn kortom vele tegemoetkomingen voor de meerkosten voor vervoer mogelijk. Het kabinet kan zich voorstellen dat niet iedereen goed op de hoogte is van de mogelijkheden om eventuele extra kosten (deels) vergoed te krijgen. Daarnaast kan onduidelijkheid over het precieze bedrag dat vergoed wordt, welke inkomensdrempel geldt voor welke regeling en onduidelijkheid over de bruto-netto berekening leiden tot onzekerheid. Proactieve communicatie hierover door de verantwoordelijke partijen is daarom essentieel.

Energiekosten

De bevindingen van het Nibud tonen aan dat de energiekosten voor mensen met een beperking hoger kunnen liggen dan voor mensen zonder beperking. Vanwege hun beperking kunnen deze huishoudens een hogere energievraag hebben, bijvoorbeeld doordat hun conditie een hogere binnentemperatuur vereist, of doordat apparaten van

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

elektriciteit voorzien moeten worden. Deze extra vraag naar energie kan enkele tientallen euro's per maand schelen, en het verschil neemt toe als de energetische kwaliteit van de woning slechter is. Deze extra kosten zijn onderdeel van de optelsom van meerkosten die het Nibud in beeld brengt, en zet de begroting van deze huishoudens onder druk.

Er zijn geen maatregelen specifiek gericht op mensen met een beperking om de energiekosten te drukken. Het kabinet heeft oog voor het belang van de energietransitie, ook voor huishoudens met een kleine portemonnee. De aanpak van energiearmoede wordt gezamenlijk opgepakt door de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) voor de inkomenskant, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) voor de verduurzaming van woningen en het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) voor energiesysteem en klimaatrechtvaardigheid. Veel mensen met te hoge energiekosten wonen in een sociale huurwoning. Met de prestatieafspraken worden in 2028 alle labels E, F en G in sociale huurwoningen uitgefaseerd. Ook aan andere huurders worden eisen gesteld waardoor zij de energievraag van de woning moeten verlagen. Doen zij dit niet, dan kan de gemeente vanaf 1 januari 2029 handhaven om ervoor te zorgen dat verhuurders de huurwoning verbeteren naar minstens energielabel D. Bewoners kunnen ook ondersteuning ontvangen bij het besparen van energie en verduurzamen. Dit gebeurt onder andere door het Nationaal Isolatieprogramma, het Warmtefonds en de Specifieke uitkering Aanpak Energiearmoede. Daarnaast is de regeling Afsluitbeleid voor kleinverbruikers na de energiecrisis gewijzigd, waardoor de positie van consumenten structureel is verbeterd, om te voorkomen dat ze worden afgesloten van energie, of betalingsproblemen of schulden oplopen. Ook was het Energiefonds 2025 eind april geopend. Huishoudens met een laag inkomen en een hoge energierekening konden een aanvraag doen voor financiële steun bij het betalen van de energierekening.²

Het kabinet gaat tevens in gesprek met gemeenten, mensen met een beperking en de organisaties die hen vertegenwoordigen over de vraag in hoeverre mensen met een

² Kamerstukken II 2024/2025, 29023, nr. 568

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

beperking voldoende worden ondersteund om hun woon- en energielasten te kunnen dragen. Hiermee geeft het kabinet invulling aan de invulling aan de motie Dobbe.³ De Tweede Kamer wordt over de uitkomsten van de gesprekken in het najaar van 2025 geïnformeerd.

Forse verlaging eigen risico zorgverzekering

Het kabinet herkent de conclusie dat mensen die veel zorg nodig hebben teveel betalen aan eigen betalingen zoals het eigen risico. Daarom wordt het verplicht eigen risico in 2027 fors verlaagd, naar 165 euro. Hierdoor wordt de financiële drempel tot zorg flink verlaagd. Ook zullen minder mensen naar verwachting medische zorg uitstellen of hiervan afzien. De premiestijging die het verlagen van het eigen risico met zich meebrengt is al gecompenseerd door lastenverlichting via een verlaagd tarief van de eerste schijf in de inkomstenbelasting. Ook krijgen mensen met lagere inkomens straks meer zorgtoeslag. Vooral mensen die hun verplicht eigen risico volledig betaald hebben en zorgtoeslag ontvangen gaan er financieel op vooruit (€ 115). Daarnaast wordt het verplicht eigen risico per 2027 gemaximeerd op een bedrag van € 50 per behandelprestatie in de medisch-specialistische zorg. Dit houdt in dat verzekerden maximaal €50 eigen risico kwijt zijn per diagnosebehandelcombinatie (dbc) en per overig zorgproduct (ozp). De regering beoogt met deze wijzigingen van het eigen risico de toegankelijkheid van de zorg te vergroten en gelijkwaardiger te maken. Het vaststellen van de hoogte van het verplicht eigen risico is een afweging tussen betaalbaarheid, solidariteit en toegankelijkheid van zorg. Het kabinet kiest door deze maatregel voor een andere balans hiertussen.

Eigen bijdragen in de zorg en voorzieningen

Onder de eigen betalingen voor zorg worden verstaan de eigen bijdragen die mensen moeten betalen voor zorg uit het basispakket. Het gaat dan om eigen betalingen op grond van de Zorgverzekeringswet (Zvw), de Wet langdurige zorg (Wlz) en/of de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015). Het kabinet erkent dat mensen met een beperking te maken kunnen hebben met relatief hoge meerkosten voor de door

³ Kamerstukken II 2023/2024, 24170, nr. 351.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)
-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

Nibud genoemde uitgaven, ook waar het gaat om eigen betalingen voor de zorg. Het gaat dan om de volgende eigen bijdragen:

- verplicht eigen risico Zvw;
- eigen bijdragen in de Zvw voor extramurale farmacie, ziekenvervoer, kraamzorg, mondzorg en bepaalde hulpmiddelen;
- eigen bijdragen in de Wlz en eigen bijdragen voor beschermd wonen en voor overige maatwerkvoorzieningen in de Wmo 2015.

De redenen voor eigen bijdragen in de zorg zijn verschillend. Het kan gaan om de betaalbaarheid van de zorg, medefinanciering van de zorgkosten, draagvlak voor inkomens- en risicosolidariteit en het stimuleren van bewust zorggebruik. Uit de monitor eigen bijdragen en de analyse hiervan blijkt dat een derde van de bevolking geen eigen bijdragen betaalt voor zorg en ongeveer twee derde te maken heeft met eigen bijdragen.⁴ In de monitor zijn eigen bijdragen (incl. het verplicht eigen risico maar vooralsnog met uitzondering van de eigen bijdrage voor hulpmiddelen) meegenomen die verzekerden moeten betalen voor verzekerde zorg. Huishoudens betalen gemiddeld € 39 per maand. Dit bedrag is de afgelopen jaren constant gebleven ondanks de gestegen zorguitgaven. Het gemiddelde bedrag dat personen met meerdere eigen bijdragen per maand betalen is gedaald van € 117 per maand in 2016 tot € 84 in 2021. Het aantal personen met meerdere soorten eigen bijdragen is licht gestegen de afgelopen jaren. De daling van de gemiddelde eigen bijdrage voor personen met meerdere eigen bijdragen komt mede door de beleidsmaatregelen van de vorige kabinetten. Deze maatregelen zijn het maximeren van de eigen bijdragen voor extramurale geneesmiddelen in 2019, de invoering van het abonnementstarief in de Wmo 2015 in 2019 en de in 2018 en 2019 doorgevoerde maatregelen om het inkomen en vermogen minder zwaar mee te tellen voor de eigen bijdragen in de Wlz en beschermd wonen in de Wmo 2015.

Vanuit macro-perspectief geeft de monitor een positief beeld van de eigen bijdragen in de zorg voor de burger, omdat de gemiddelde hoogte van (de stapeling van) eigen

⁴ Kamerstukken II 2023/2024, 29689, nr. 1248

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)
-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

bijdragen is verminderd, terwijl tegelijkertijd de totale zorguitgaven zijn gestegen. Deze ontwikkeling blijft zichtbaar als er in de monitor wordt ingezoomd op bepaalde achtergrondkenmerken, zoals leeftijd, geslacht en inkomen. Dat neemt niet weg dat voor bepaalde groepen, zoals mensen met een beperking, de eigen bijdragen in combinatie met andere meerkosten de kosten kunnen stapelen. In het algemeen worden in Nederland zorgkosten geheel of gedeeltelijk vergoed vanuit de Zvw, de Wlz of de Wmo 2015. Daarnaast is er bij de combinatie van een eigen bijdrage voor de Wmo 2015 en een eigen bijdrage voor de Wlz sprake van anti-cumulatie. Dit houdt in dat er, op het moment dat er door de persoon of diens partner gebruik wordt gemaakt van zowel ondersteuning⁵ vanuit de Wmo 2015 en zorg vanuit de Wlz, alleen een eigen bijdrage voor de Wlz wordt betaald.

Mensen die verblijven in een Wlz-instelling moeten na het betalen van de eigen bijdrage een minimumbedrag overhouden, het zak- en kleedgeld. De staatssecretaris Participatie en Integratie laat op dit moment onderzoeken wat de beleidstheorie achter de bijstandsnorm bij verblijf in een zorginstelling (zak- en kleedgeld) is en waardoor het komt dat deze als niet-toereikend wordt ervaren.

Voor een deel van de hulpmiddelen moeten mensen eigen bijdragen betalen. Hulpmiddelen worden verstrekt op basis van verschillende wetten. Op grond van de Wmo 2015 worden hulpmiddelen die bedoeld zijn om thuis te kunnen blijven wonen of te kunnen participeren als maatwerkvoorziening verstrekt. Mensen betalen hiervoor een eigen bijdrage. Voor rolstoelen geldt een uitzondering die is opgenomen in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Algemeen gebruikelijke voorzieningen, zoals een fiets of een wandelstok, worden niet vergoed.

Vanuit de Zvw worden in het algemeen hulpmiddelen vergoed die nodig zijn voor behandeling, verpleging, revalidatie en verzorging. Dit gaat bijvoorbeeld om een verstelbaar bed, een hoortoestel of incontinentiemateriaal. In de Zvw staat beschreven welke hulpmiddelen voor vergoeding uit het basispakket in aanmerking kunnen komen. Een zorgverzekeraar beoordeelt op basis van een indicatie of het hulpmiddel voor

⁵ Meer precies: ondersteuning in de vorm van een algemene voorziening waarvoor het abonnementstarief geldt of in de vorm van een maatwerkvoorziening.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)
-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

vergoeding uit het basispakket in aanmerking komt. Hierbij volgt de zorgverzekeraar de aanspraken op hulpmiddelenzorg zoals opgenomen in wet- en regelgeving.⁶ Soms kan voor een hulpmiddel een aanvullende verzekering worden afgesloten. Voor sommige hulpmiddelen uit de Zvw moet de verzekerde een wettelijke eigen bijdrage betalen of krijgt de verzekerde een maximumvergoeding.⁷ Alle basisverzekerde hulpmiddelen vallen ook onder het eigen risico. Voor hulpmiddelen die op grond van de Wlz worden verstrekt aan mensen die in een Wlz-instelling verblijven, hoeven cliënten geen aparte eigen bijdrage te betalen. Op grond van de Wet WIA, Wajong en Participatiewet worden door UWV en gemeenten hulpmiddelen verleend voor werk. Voor sporthulpmiddelen kunnen sporters met een beperking terecht bij gemeenten, zorgverzekeraars of het Fonds Gehandicaptensport. Het ministerie van VWS zet in samenwerking met verschillende partijen de komende jaren in op het vereenvoudigen van de toegang tot sport zodat het voor mensen met een beperking vanzelfsprekender wordt om te sporten of bewegen.

Op basis van de Wet overige OCW-subsidies (WOOS) kan UWV hulpmiddelen toekennen voor onderwijs. Uit het rapport blijkt dat ouders niet altijd weten hoe ze hulpmiddelen voor op school voor hun kind vergoed kunnen krijgen vanuit het UWV. Het UWV zet in op het vergroten van de bekendheid van voorzieningen. Zo is het UWV actief op social media en deelt het verhalen van mensen met een voorziening via een inspiratieplatform. UWV geeft presentaties aan werkgevers en arbodiensten. Ook hebben de UWV arbeidsdeskundigen contact met scholen, voornamelijk als het gaat om leerlingen die een lagere kans op arbeidsparticipatie hebben. Verder heeft UWV regelmatig contact met allerlei belangengroepen, bijvoorbeeld als het gaat om de tolkvoorziening. Het ministerie van OCW werkt aan de wijziging van de WOOS waardoor ook leerlingen en studenten die ouder zijn dan 30 jaar een onderwijsvoorziening kunnen aanvragen. Deze wetwijziging draagt bij aan de toegankelijkheid van het onderwijs voor mensen met een beperking. De planning is dat deze wijziging op 1 augustus 2026 in werking treedt. Het ministerie van OCW is daarnaast bezig met het wijzigen van het Uitvoeringsbesluit

⁶ Artikel 2.9 van het Besluit zorgverzekering, en artikelen 2.6 en volgende van de Regeling zorgverzekering.

⁷ Artikel 2.33 van de Regeling zorgverzekering.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

onderwijsvoorzieningen. Vanaf aankomend schooljaar is het UWV bevoegd om aan elke leerling, die vanwege ziekte of een beperking een intermediaire activiteit (tolkvoorziening of voorleeshulp) nodig heeft om onderwijs te kunnen volgen, deze toe te kennen.

Inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage

Op 26 maart 2025 is een wetsvoorstel aangeboden aan uw Kamer om het abonnementstarief in de Wmo 2015 te vervangen door een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage (ivb).⁸ Dit wetsvoorstel is op 25 juni 2025 controversieel verklaard door uw Kamer. Met de invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage overeenkomstig het wetsvoorstel, worden gemeenten beter in staat gesteld om de benodigde maatwerkvoorzieningen te bieden aan burgers die – om financiële of andere redenen – niet zelf in hun ondersteuningsbehoefte kunnen voorzien. Het wetsvoorstel heeft als doel om de beschikbaarheid van Wmo-voorzieningen voor die burgers te vergroten en om ervoor te zorgen dat de uitvoering van de Wmo 2015 op zowel macroniveau als op lokaal niveau financieel houdbaar blijft. De invoering van de ivb betekent dat een deel van de mensen die gebruik maken van maatschappelijke ondersteuning – afhankelijk van hun inkomen, vermogen en dat van hun partner een hogere eigen bijdrage gaat betalen. Om ervoor te zorgen dat de toename van de stapeling die hier het gevolg van kan zijn, waar mogelijk wordt beperkt, zijn in het ontwerp van de ivb ook de bovengenoemde maatregelen verwerkt (die in 2018 en 2019 zijn doorgevoerd) om het inkomen en vermogen minder zwaar mee te tellen voor de eigen bijdragen in de Wlz en beschermd wonen in de Wmo 2015.⁹ Verder is de ivb zo ontworpen dat cliënten met een inkomen tot 135% van het sociaal minimum, niet meer dan de minimum-ivb betalen. De minimum-ivb is gelijk aan het geïndexeerde abonnementstarief Wmo 2015. Bij de invoering in 2019 bedroeg het abonnementstarief € 19 per maand; geïndexeerd naar het actuele prijspeil bedraagt

⁸ Kamerstukken II 2024/25, 36 713, nr. 1-2.

⁹ Concreet gaat dit over de mate waarin de eigen bijdrage toeneemt met het inkomen en de mate waarin het vermogen meetelt. Wat dat betreft sluit de ivb aan bij de (verlaagde) eigen bijdragen voor Wlz-zorg en beschermd wonen in het kader van de Wmo 2015, zoals die sinds 2019 van kracht zijn.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

deze € 23,60 per maand in 2025. Daarnaast wordt geregeld dat de ivb niet kan stapelen met eigen bijdragen voor de Wlz en voor beschermd wonen of opvang vanuit de Wmo 2015. Gemeenten behouden de mogelijkheid om mensen uit te zonderen van het betalen van de ivb, bijvoorbeeld bij een gebrek aan betalingscapaciteit of in het kader van minimabeleid.

Gemeentelijke tegemoetkomingen

Gemeenten kunnen op basis van artikel 2.1.7 Wmo 2015 inwoners een tegemoetkoming aanbieden ter bevordering van de zelfredzaamheid en participatie wanneer zij te maken hebben met meerkosten als gevolg van een beperking of van chronische ziekte. In artikel 2.1.2 Wmo 2015 is ook bepaald dat in het beleidsplan voor maatschappelijke ondersteuning, dat mede gericht dient te zijn op de uitvoering van het VN-Verdrag Handicap, moet worden aangegeven op welke wijze de gemeente de mogelijkheid van het verstrekken van een tegemoetkoming toepast dan wel de reden om deze mogelijkheid niet toe te passen. Vanaf 2015 wordt ten behoeve van de uitvoering van artikel 2.1.7 Wmo 2015 jaarlijks € 268 miljoen in het gemeentefonds gestort (in het prijspeil van 2024 gaat het om een bedrag van € 395 miljoen).

Uit het rapport 'Goed geregeld?' uit 2021 blijkt dat het merendeel van de gemeenten twee of drie regelingen heeft om mensen met een chronische ziekte en/of beperking te ondersteunen, vaak specifiek gericht op mensen met een laag inkomen. Daarnaast komt in het rapport naar voren dat 47% van de gemeenten een individuele financiële tegemoetkoming aanbiedt. Andere regelingen die gemeenten veelal aanbieden zijn bijvoorbeeld een collectieve zorgverzekering of individuele bijzondere bijstand.¹⁰

2. Minder mogelijkheden om de financiële situatie te verbeteren

Niet alleen meerkosten maar ook achterblijvende inkomsten hebben invloed op de bestedingsruimte van mensen. Mensen met een beperking kunnen soms minder of helemaal niet betaald werken waardoor zij minder mogelijkheden hebben om hun financiële situatie te verbeteren.

¹⁰ Kamerstukken II 2020/2021, 29 689, nr. 1109

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

Ondersteuning van werkgevers en werknemers

Het kabinet zet zich er daarom voor in om de kansen op de arbeidsmarkt van en voor mensen met een beperking te verbeteren. Onderdeel hiervan is bijvoorbeeld de banenafpraak. Het kabinet heeft samen met sociale partners afgesproken dat er 125.000 extra banen gerealiseerd gaan worden voor mensen met een arbeidsbeperking. De doelgroep van deze banenafpraak bestaat uit mensen met een arbeidsbeperking die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Op de korte termijn werken we aan het verbeteren van de banenafpraak door onder andere de doelgroep beperkt te verbreden en te zorgen dat er een werkende quotumregeling komt. Tegelijkertijd wordt er voor de langere termijn samen met alle betrokken partijen gewerkt aan een toekomstvisie voor de banenafpraak. Het belangrijkste uitgangspunt hierbij is dat de ondersteuningsbehoefte van mensen centraal staat. Uw Kamer is hierover recent geïnformeerd.¹¹ Ook is er een sociaal innovatiefonds (SIF) opgericht. Dit publiek-private fonds ondersteunt werkgevers bij het doen van investeringen om groepen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen. Zo zorgen we voor duurzame banen en een inclusieve arbeidscultuur waar iedereen zich thuis voelt. Daarnaast zet het kabinet in op de inzet van inclusieve technologie, bijvoorbeeld door de subsidieregeling inclusiviteitstechnologie. Deze regeling maakt het voor werkgevers mogelijk om met cofinanciering technologie aan te schaffen die helpt bij het in dienst nemen of houden van mensen met een arbeidsbeperking.

Voor mensen met een beperking en een uitkering van UWV zet UWV persoonlijke ondersteuning in om mensen te helpen om weer op de arbeidsmarkt aan de slag te gaan zodat zij de mogelijkheden die zij nog wel bezitten kunnen inzetten. UWV kan re-integratietrajecten en/of scholing inkopen. Ook ondersteunt UWV mensen door het wegnemen van belemmeringen om te (gaan) werken met de inzet van werkvoorzieningen zoals werkplekaanpassing, intermediaire en meeneembare voorzieningen, vervoersvoorzieningen en jobcoaching.

¹¹ Kamerstukken II 2024/2025, 2025D28949

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

Gemeenten hebben de taak om mensen die behoren tot de doelgroep van de Participatiewet te ondersteunen naar werk. Een belangrijk instrument in het kader van de Participatiewet is loonkostensubsidie voor mensen die per uur niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Voor mensen met een beschut werkindicatie moet de gemeenten beschut werk organiseren. Dat is het geval als mensen zoveel begeleiding nodig hebben of waarbij zoveel technische of organisatorische aanpassingen van de werkplek nodig zijn dat dat niet van een reguliere werkgever kan worden verwacht. Gemeenten moeten zorgvuldig onderzoeken welke ondersteuning gezien de mogelijkheden en beperkingen van iemand nodig is. Als meer voorzieningen nodig zijn kan de gemeente die inzetten. De gemeenten hebben binnen de wettelijke kaders beleidsvrijheid. Gemeenten stellen in hun gemeentelijke verordening regels over de ondersteuning en het aanbieden van voorzieningen. Het gaat bijvoorbeeld om persoonlijke ondersteuning in al zijn verschijningsvormen, vervoersvoorzieningen naar werk, proefplaatsing of opleiding, intermediaire en meeneembare voorzieningen.

Hervorming stelsel van ziekte en arbeidsongeschiktheid

In februari 2024 heeft de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) haar eindrapport opgeleverd. Het rapport bevat verschillende scenario's voor aanpassingen in het stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid. De afgelopen maanden is gewerkt aan een ambtelijke uitwerking van de verschillende ideeën. Hierover is de Tweede Kamer op 28 januari geïnformeerd. In die brief heeft de minister van SZW aangegeven dat hij in ieder geval de noodzaak ziet om tot een vereenvoudiging van het stelsel te komen, zowel voor de mensen die van regelingen afhankelijk zijn, als ook om de uitvoerbaarheid op de lange termijn te kunnen waarborgen. Er zijn nog geen besluiten genomen over maatregelen die het kabinet neemt om het arbeidsongeschiktheidsstelsel te verbeteren, maar gedacht wordt aan manieren om het aantal verschillende regimes terug te brengen. Er zou dan bijvoorbeeld geen onderscheid meer bestaan tussen duurzame en tijdelijke arbeidsongeschiktheid en de huidige regeling die maakt dat mensen in een ander – financieel meestal minder gunstig – regime terecht komen wanneer het hen niet lukt om de helft van hun resterende verdiencapaciteit te verdienen, zou verdwijnen. Dat zou mensen meer duidelijkheid geven over hun inkomen en over wat het effect van weer (meer uren) gaan

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

werken op hun financiële situatie is. De komende periode spreekt de minister van SZW met sociale partners en andere belanghebbenden over de mogelijke maatregelen. Uw Kamer is hierover in juni geïnformeerd.¹²

Hervorming Participatiewet

Mensen met een beperking die niet in aanmerking komen voor een uitkering in het arbeidsongeschiktheidsstelsel, kunnen voor inkomensondersteuning een beroep doen op de Participatiewet. Voor mensen met structureel geen arbeidsvermogen door bijvoorbeeld een chronische ziekte is betaald werk niet haalbaar. Deze doelgroep krijgt zo te maken met alle verplichtingen vanuit de Participatiewet, zonder dat er uitzicht is op een eigen inkomen uit betaald werk. Voor hen geldt dat zij langdurig zijn aangewezen op de bijstand en geen buffer kunnen opbouwen. Mede daarom concludeerde de OCTAS dat de Participatiewet onvoldoende perspectief biedt voor mensen zonder of met beperkt arbeidsvermogen. In het programma Participatiewet in balans worden samen met gemeenten en andere partijen beleidsopties uitgewerkt voor verbetering binnen en buiten de Participatiewet. Er wordt gekeken naar hoe deze groep het beste geholpen kan worden in inkomen en bij participatie, en of stelsels van arbeidsongeschiktheid en inkomensondersteuning geschikt kunnen worden gemaakt om deze groep te helpen.

3. Hoger risico op tekorten en een lagere levensstandaard

Het Nibud concludeert dat in sommige situaties mensen met een beperking met een inkomen boven het sociaal minimum door de meerkosten waar zij mee te maken hebben nauwelijks beter af zijn dan mensen met dezelfde huishoudsamenstelling op bijstandsniveau. Hierdoor is er een hoger risico op tekorten ten opzichte van andere huishoudens. De Commissie sociaal minimum constateerde dit eerder ook al. Het kabinet realiseert zich dat de levensstandaard van huishoudens van mensen met een beperking hierdoor lager kan zijn dan de levensstandaard van huishoudens zonder beperking. Huishoudens van mensen met een beperking kunnen moeite hebben om rond te komen. Dit kan op gespannen voet staan met het standstill-beginsel en artikel 28

¹² Kamerstukken II 2024/2025, 26448 / 32716, nr. 846

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

van het VN-Verdrag Handicap waarin staat dat lidstaten het recht van personen met een handicap op een behoorlijke levensstandaard voor henzelf en voor hun gezinnen, met inbegrip van voldoende voeding, kleding en huisvesting en op de voortdurende verbetering van hun levensomstandigheden erkennen. De Staten die partij zijn dienen passende maatregelen te nemen om de verwezenlijking van dit recht zonder discriminatie op grond van handicap te beschermen en te bevorderen.

In februari 2024 is de lange termijn nationale strategie voor de verdere implementatie van het VN-Verdrag Handicap gestuurd naar de Tweede Kamer.¹³ Daarna zijn de verschillende ministeries aan de slag gegaan met de vervolgstap, het werken aan een werkagenda met maatregelen voor de komende vijf jaar om de doelen van deze nationale strategie uiterlijk in 2040 te bereiken. De werkagenda met hierin de maatregelen voor de komende vijf jaar stuur ik uw Kamer voor de zomer toe. Hierin staan ook maatregelen die als doel hebben om de financiële positie van mensen met een beperking te verbeteren. In aanvulling daarop werkt het kabinet in verschillende trajecten aan de opvolging van de adviezen van de Commissie sociaal minimum, bijvoorbeeld als het gaat om de vereenvoudiging van het gemeentelijke minimabeleid, of het borgen van een toegankelijk sociaal minimum.

Afschaffen tegemoetkoming arbeidsongeschikten

In het hoofdlijnenakkoord is afgesproken dat in verband met de verlaging van het verplicht eigen risico de tegemoetkoming voor arbeidsongeschikten (hierna: AO-tegemoetkoming) vanaf 2027 wordt afgeschaft. Deze tegemoetkoming is in het verleden ingesteld als compensatie voor hogere (ziektegerelateerde) kosten. Bij ongewijzigd beleid zou de tegemoetkoming naar verwachting €235,11 bedragen in 2027. Nu het eigen risico fors wordt verlaagd, is er minder noodzaak om de regeling in stand te houden. Daarnaast leidt de tegemoetkoming voor arbeidsongeschikten tot ongelijkheid die moeilijk uitlegbaar is. Alleen mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering hebben namelijk recht op de tegemoetkoming. Mensen die ziek zijn of als arbeidsongeschikt worden aangemerkt maar geen arbeidsongeschiktheidsuitkering

¹³ Kamerstukken II 2023/24, 24170, nr. 309, bijlage 1

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)
-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

krijgen, krijgen geen tegemoetkoming. Het effect van de verlaging van het verplicht eigen risico en de afschaffing van de tegemoetkoming voor arbeidsongeschikten zal voor deze groep generiek worden gecompenseerd door de genoemde lastenverlichting (met daarbinnen verschillen afhankelijk van de specifieke inkomenssituatie). Huishoudens met lage en middelhoge inkomens profiteren het meest van deze compenserende lastenverlichting, waaronder mensen met een WAO-, WIA-, WAZ- of Wajong-uitkering.

Aftrek Specifieke Zorgkosten

De aftrek specifieke zorgkosten is een fiscale regeling om zelf betaalde kosten vanwege ziekte of beperking af te trekken van de belasting. In 2022 is de regeling geëvalueerd, waarna een ambtelijke verkenning is toegezegd om te bezien of de regeling aangepast of verbeterd kan worden. Het doel daarvan is om de regeling meer te richten op de doelgroep chronisch zieken of mensen met een beperking. Het eindrapport van de ambtelijke verkenning naar de mogelijkheden van verbetering en aanpassing van de regeling wordt op korte termijn openbaar gemaakt.

Nationaal Programma Armoede en Schulden

Het kabinet heeft in het Nationaal Programma Armoede en Schulden maatregelen aangekondigd om de toename van (kinder)armoede tegen te gaan en het aantal huishoudens met problematische schulden te verminderen. Mensen met een beperking hebben ook baat bij de verschillende maatregelen en acties uit het programma.

De nadruk ligt op het beter en eenvoudiger toegankelijk maken van voorzieningen. Inzet is onder andere om mensen eerder te bereiken en om niet-gebruik van voorzieningen tegen te gaan. Belangrijk onderdeel van het programma is het versterken en vereenvoudigen van het armoedebeleid, zowel landelijk als lokaal. De staatssecretaris Participatie en Integratie werkt samen met gemeenten om het (kinder)armoedebeleid te verbeteren. Ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid.

In het programma is specifieke aandacht voor gezinnen in een kwetsbare positie die vaak te maken hebben met problematiek op verschillende leefdomen. Zij hebben hierbij tijdige hulp en ondersteuning nodig. Het is belangrijk dat deze ondersteuning

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

elkaar versterkt en niet tegenwerkt. De ministeries van SZW, OCW, VWS, JenV en BZK werken daarom, samen met gemeenten, ervaringsdeskundigen, kinderen, jongeren en andere stakeholders, aan een overheidsbrede integrale aanpak rond kwetsbare gezinnen met kinderen en jongeren in de leeftijd van 0-27 jaar. Het doel is om te komen tot betere ondersteuning van gezinnen in een kwetsbare positie en tot een overheidsbrede samenwerking. Hiervoor wordt onder andere gekeken naar de mogelijkheden om lopende programma's en trajecten die er zijn rond gezinnen in een kwetsbare positie beter aan elkaar te verbinden. De staatssecretaris Participatie en Integratie heeft het Nationaal Programma Armoede en Schulden op 6 juni aan uw Kamer gezonden.¹⁴

4. Verlagen van administratieve lasten bij inkomensregelingen en ondersteuning

Het Nibud geeft aan dat de inkomensondersteuning voor mensen met een beperking versnipperd is. Hierdoor kunnen mensen hoge administratieve lasten ervaren of niet goed op de hoogte zijn van alle mogelijkheden. Tevens kunnen mensen met een beperking naar verwachting lang niet altijd voldoen aan de aannames die het Nibud gebruikt voor de standaardvoorbeeldbegrotingen. De aannames zijn dat huishoudens zeer goed met geld kunnen omgaan, alle inkomensondersteuning waar ze recht op hebben aanvragen en geen grote persoonlijke onvermijdbare uitgaven hebben. Naar verwachting is het niet voor iedereen met een beperking doenbaar om zelf de administratie te voeren om alle inkomsten en ondersteuning aan te vragen die nodig is. Dit zou ertoe kunnen leiden dat de voorbeeldbegrotingen voor mensen met een beperking anders zouden kunnen uitpakken. Ook kunnen er specifieke voorwaarden verbonden zijn aan de regelingen en de tegemoetkomingen per gemeente verschillen.

Vereenvoudiging inkomensondersteuning voor mensen/ Foto inkomensregelingen

Dat er veel tegemoetkomingen zijn die tegelijkertijd niet altijd inzichtelijk zijn voor ervaringsdeskundigen en belangenorganisaties is herkenbaar. Dit knelpunt is ook in het

¹⁴ Kamerstukken II 2024/2025, 24515, nr. 799

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen (VIM)
geconstateerd. Er wordt daarom in kaart gebracht welke verschillende soorten financiële
inkomensondersteunende regelingen er zijn waar mensen een beroep op kunnen doen.
Op basis van dit overzicht bekijkt het kabinet hoe de regelingen verbeterd kunnen
worden. Zodat het gehele stelsel goed werkt voor de mensen voor wie het bedoeld is.
Daarnaast kunnen mensen met een lager of middeninkomen ook baat hebben bij de
generieke koopkrachtmaatregelen van dit kabinet. Zo is er een extra schijf in de
inkomstenbelasting geïntroduceerd met een verlaagd tarief, waardoor werken meer
gaat lonen. Daarnaast gaat het kindgebonden budget omhoog, en wordt de huurtoeslag
vereenvoudigd en verhoogd. Het verplicht eigen risico wordt in 2027 verlaagd naar €
165, zoals eerder in deze brief toegelicht.

Implementatie Verbeteragenda Hulpmiddelen

De Verbeteragenda Hulpmiddelen en bijbehorende convenanten 'maatwerk' en
'meeverhuizen' dragen bij aan het verbeteren van de toegang tot (Wmo) hulpmiddelen
en daarmee aan het verlagen van administratieve lasten. De Verbeteragenda is nog niet
bij alle gemeenten geïmplementeerd. Daarom ben ik zoals benoemd in de
Hoofdlijnenbrief wet maatschappelijke ondersteuning van 20 december 2024, in gesprek
gegaan met branchevereniging voor hulpmiddelen Firevaned en de VNG over de
aanbevelingen in het onderzoeksrapport 'Implementatie Verbeteragenda Hulpmiddelen'
om de naleving van de convenanten te verbeteren.¹⁵ Dit was een positief gesprek. Wij
hebben gezamenlijk een start gemaakt met de uitwerking van de verschillende
aanbevelingen, waaronder het herzien van het functioneel advies. Daarnaast hebben we
een groot deel van de aanbevelingen opgenomen in de maatregelen voor toegankelijke
en beschikbare hulpmiddelen in de Werkagenda van het VN-Verdrag Handicap. Deze
maatregelen voeren we onder andere uit met de VNG en Firevaned. Waarbij alle partijen
vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid bijdragen. Over de voortgang en bereikte
resultaten van deze maatregelen zal uw Kamer worden geïnformeerd in de jaarlijkse
voortgangsbrief over de Werkagenda van het VN-Verdrag Handicap.

¹⁵ Kamerstukken II 2024/25, 29538, nr. 365, p.16-17.; Bureau HHM, 'Implementatie Verbeteragenda
Hulpmiddelen' (2024) [Implementatie verbeteragenda hulpmiddelen: onderzoek onder gemeenten
naar ervaringen met hulpmiddelendienstverlening en convenanten | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)
-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

Altijd de juiste deur

Het goed regelen van zorg en ondersteuning kan in de praktijk ingewikkeld zijn wanneer mensen daarvoor te maken hebben met verschillende wetten. Daarom werk ik, in samenwerking met ervaringsdeskundigen, aan oplossingen die mensen moeten ontlasten bij het organiseren van hun zorg en ondersteuning. Hierbij sluit ik aan bij het 'geen verkeerde, altijd de juiste deur' principe. Het ministerie van BZK geeft via dit principe al invulling aan overheidsbrede ingangen en toegang tot publieke dienstverlening. Het doel daarvan is dat het niet uitmaakt waar de burger bij de overheid aanklopt; de overheid zorgt gezamenlijk voor een oplossing vanuit de beleving van mensen, ongeacht hoe de overheid zelf is georganiseerd. Bij voorkeur door direct te helpen of door mensen warm door te verwijzen naar een andere (overheids)organisatie of een overheidsdienstverlener die directe lijnen heeft met relevante landelijke en lokale organisaties. Binnen de werkagenda van de Nationale Strategie van het VN-Verdrag Handicap pak ik dit thema verder op.

Verlagen administratieve lasten bij indicaties

Uit het Nibud onderzoek komt ook naar voren dat huishoudens met (kinderen met) een beperking nog meer dan andere huishoudens afhankelijk zijn van het aanvragen van ondersteunende regelingen. Bovendien blijkt dat deze huishoudens erg hun best moeten doen om aanspraak te maken op vergoedingen en vormen van ondersteuning. Dit verhoogt de administratieve lasten fors.

Dat er hoge administratieve lasten zijn, onder andere bij het (herhaaldelijk) aanvragen van zorg en ondersteuning is bekend. Het is daarom waardevol dat meer gemeenten voor de Wmo 2015 en Jeugdwet vaker beschikkingen met een lange(re) looptijd afgeven wanneer er sprake is van een stabiele ondersteuningsvraag. Juist omdat het meer rust en zekerheid biedt aan mensen met een levenslange beperking en omdat hierdoor de (herhaaldelijke) administratieve lasten beperkt worden voor zowel mensen met een beperking als gemeenten. Juridisch gezien staat gemeenten niets in de weg om beschikkingen af te geven met een lange(re) looptijd voor de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Gemeenten kunnen tussentijds evalueren of de geïndiceerde ondersteuning nog steeds

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)

-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

toereikend is om zo vinger aan de pols te houden. Dit biedt ook ruimte aan inwoners om
aan te geven of en wanneer hun ondersteuningsbehoefte toeneemt of verandert.

Samen met de VNG en het CAK stimuleer en ondersteun ik gemeenten op verschillende
manieren om een passende beschikkingsduur, en bij een stabiele ondersteuningsvraag
langdurig, in te stellen. Dit gebeurt in het traject 'verrassend passend'.¹⁶ Op basis van een
enquête die in de zomer van 2024 is ingevuld door 54 gemeenten is inzichtelijk gemaakt
hoeveel gemeenten werken met een passende beschikkingsduur. Hieruit bleek dat 40%
van de gemeenten voor de verschillende Wmo-producten een verschillend
'afsprakenkader' gebruikt om de looptijd van de beschikking vast te stellen. En 45% van
de gemeenten zet verdere stappen in het leveren maatwerk bij het vaststellen van de
looptijd van de beschikking. Gemeenten gaven verder aan behoefte te hebben aan een
handreiking over het inrichten van het beschikkingsproces rond een passende
beschikkingsduur. Deze handreiking is onlangs gepubliceerd.¹⁷ Daarnaast worden
gemeenten door regioadviseurs van de VNG ondersteund wanneer zij (verder) willen
inzetten op de passende beschikkingsduur. Ik blijf stappen zetten zodat de duur van
beschikkingen steeds beter passen bij de situatie van mensen met een beperking. Onder
andere door in de werkagenda aanvullende acties te formuleren voor het verder
stimuleren van de passende beschikkingsduur in alle zorgwetten.

Voor het Zvw-pgb is per mei 2023 de werkwijze verlengde toekenning ingegaan. Dit
betekent dat het voor budgethouders met een chronische en stabiele zorgvraag mogelijk
is om in aanmerking te komen voor een toekenning van het Zvw-pgb tot maximaal 5 jaar.
Dit leidt naar verwachting tot lagere administratieve lasten voor de burgers.

5. Vervolg

Uit het Nibud rapport blijkt met welke meerkosten huishoudens van mensen met een
beperking te maken kunnen hebben. Er is een grote variatie in de mate waarin mensen
te maken hebben met meerkosten en de hoogte daarvan. Sommige meerkosten

¹⁶ [Leertraject Verrassend Passend | VNG](#)

¹⁷ Zie voor meer informatie de website: <https://vng.nl/artikelen/passend-beschikken-verrassend-pas-send>

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
4134296-1084321-DMO

Bijlage(n)
-

Kenmerk afzender

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en het
kenmerk van deze brief.*

Datum 11 juli 2025
Betreft Beleidsreactie Nibud onderzoek Meerkosten van het leven met
een beperking

verschillen sterk per persoon en andere minder. Daarnaast spelen de aard en mate van beperking, gemeente waar iemand woont, leefomstandigheden, huishoudsamenstelling en mogelijke achterblijvende inkomsten mee in de totale huishoudbegroting. Een aantal zaken, zoals de omvang van de groepen waar voorbeeldbegrotingen voor zijn gemaakt, is niet bekend. Op dit moment wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn om de financiële positie en het besteedbare inkomen van mensen met een beperking in de toekomst te monitoren. Hierover wordt u bij de eerstvolgende monitorrapportage van de werkagenda VN-Verdrag Handicap nader geïnformeerd.

Het Nibud heeft met dit rapport inzicht gegeven in de meerkosten waar mensen met een beperking mee te maken hebben. Het rapport laat zien dat huishoudens van mensen met een beperking in de beschreven voorbeeldbegrotingen minder financiële ruimte hebben dan huishoudens van mensen zonder beperking met hetzelfde inkomen. Deze huishoudens moeten daardoor meer dan anderen puzzelen om rond te komen. Het kabinet herkent deze bevindingen. Door middel van de hierboven genoemde maatregelen zet het kabinet zich ervoor in dat mensen met een beperking en hun gezinnen vergelijkbare financiële ruimte hebben als huishoudens van mensen zonder beperking.

Hoogachtend,

de staatssecretaris Langdurige
en Maatschappelijke Zorg,

Nicki J.F. Pouw-Verweij